

2. Марчук А. В. Андрагогіка : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.

3. Мельниченко О.В. Андрагогічні принципи освіти дорослих та забезпечення якості неперервної педагогічної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка Збірник наукових праць*. 33 (1). 2020. С. 24–30.

4. Сисоєва С.О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: монографія / С. Сисоєва. Хмельницький: ХГПА. 2008. 324 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-259-3-23>

**A PERSONALLY-ORIENTED APPROACH IN EDUCATION
AS A MEANS OF FORMING THE PROFESSIONAL
SELF-REALIZATION OF AN INDIVIDUAL
IN FUTURE ACTIVITIES**

**ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ
ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ
ОСОБИСТОСТІ В МАЙБУТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Hrebin-Krushelnytska N. Yu.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of Turkology
Department Taras Shevchenko
National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Гребінь-Крушельницька Н. Ю.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри тюркології
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Основні ідеї виховання всебічно розвинутої особистості знайшли своє відображення в радянській психолого-педагогічній думці 60 х – початку 90 х рр. ХХ ст., зокрема в працях Ю. Бабанського, Л. Божович, В. Давидова, І. Іванова, Т. Ільїної, Л. Рувинського, В. Сластьоніна, В. Сухомлинського та ін.

Із середини 60 х і майже до кінця 80 х рр. предметом радянської педагогіки визначалося виховання як особлива сфера діяльності суспільства, а також підкреслювалось, що «педагогіка має вивчати та науково узагальнювати не тільки досвід виховання молодого покоління, але також досвід виховання й освіти дорослих» [1, с. 19].

Отже, завдяки концепції «всебічно та гармонійно розвиненої особистості» педагогами була створена база для вивчення само-реалізації як результату виховання, що дає можливість подальшого самовдосконалення, розкриття потенційних можливостей, розвитку здібностей та задатків особистості.

Варто зазначити, що зарубіжні дослідники значно раніше зверталися до вивчення цього поняття в руслі гуманістичної педагогіки. Основою моделі виховання гуманістичної педагогіки є розуміння потенцій індивіда, визнання його творчої, активної позиції, реалізація сутнісних сил, можливостей та здібностей – становлення тим, ким він може і хоче стати.

У вітчизняній педагогіці самореалізація визначається як одна з цілей педагогічного процесу, що полягає в допомозі особистості реалізувати свої позитивні можливості, розкрити здібності і задатки, забезпеченні підтримки й розвитку особистості. Самореалізація є результатом виховання особистості (В. Андреев, І. Бех, І. Зязюн, О. Савченко та ін.).

Так, сучасний гуманістичний напрям в освіті об'єднав не лише психологів, а й філософів, педагогів, соціологів на шляхах пошуку смислу людського буття, самоактуалізації, творчості, свободи вибору, цілісності, інтегративності мислення, управління людиною власним розвитком.

І. Зязюн та Г. Сагач підкреслюють, що гуманістична концепція освіти холистична, оскільки виключає статичний, безособистісний підхід до людини, яка постає при цьому не як сукупність окремих пізнавальних процесів і психічних властивостей, а як цілісна особистість [4, с. 54–55].

Автор концепції особистісно орієнтованого навчання І. Якиманська визначає реалізацію особистісно орієнтованої системи навчання як зміну “векторів” у педагогіці: виявлення суб’єктного досвіду кожного студента та надання педагогічної підтримки в становленні його індивідуальності, в життєвому самовизначенні, самореалізації, розвитку його індивідуальної діяльності з урахуванням індивідуальних здібностей, прагнення самовдосконалюватись, розвиватись як особистість [7].

Тож основними принципами особистісно орієнтованого підходу до навчання є пріоритет індивідуальності: врахування індивідуального досвіду та здібностей особистості, її потреби в самореалізації, саморозвитку й визначення змісту освіти рівнем розвитку сучасних технологій, що забезпечує формування професійної компетентності майбутнього фахівця, створення механізмів само-організації та

самореалізації із закономірностями професійного становлення особистості.

Так, сьогодні проблема самореалізації в педагогіці розглядається вченими в межах особистісно орієнтованого підходу (Г. Балл, І. Бех, І. Зязюн, В. Рибалка, Г. Сагач, О. Семиченко, В. Сериков, І. Якиманська та ін.), оскільки, на думку дослідників, особистісно орієнтований напрям освіти дає можливості та необхідні умови для самореалізації особистості. Тобто приділяється увага психологічному аспекту розуміння феномена самореалізації.

Л. Барановська також зазначає, що особистісно орієнтований підхід забезпечує свободу змісту освіти з метою задоволення освітніх, духовних, культурних та життєвих потреб особистості, сприяє її розвитку, самореалізації в освітньому процесі [2]. На думку О. Пехоти, мета особистісно орієнтованого навчання полягає в постійному збагаченні студентів досвідом творчості, розробці концепції індивідуалізації, формування механізму самоорганізації та самореалізації особистості кожного студента [6, с. 138]. В. Сериков убачає головну функцію особистісно орієнтованої освіти в забезпеченні особистісного розвитку кожного суб'єкта навчального процесу, наповнюючи на визнанні за ним права на самовизначення та самореалізацію в процесі пізнання через оволодіння власними способами навчальної роботи [5, с. 536]. Як вважає Н. Гузій, під впливом ідей розбудови особистісно зорієнтованої освіти відбувається оновлення методологічної бази психолого-педагогічних досліджень, зокрема посилюється людиновимірність наукових підходів до вивчення професійного розвитку особистості та різноманітних аспектів професіоналізму фахівця [3, с. 54].

З огляду на викладене вище робимо висновок, що з позицій особистісно орієнтованого підходу педагоги здебільшого розглядають самореалізацію як процес або діяльність особистості, скеровану на особистісно професійне зростання та розвиток протягом усього життя, реалізацію поставлених цілей, прагнень, внутрішнього потенціалу, досягнення високої мети, відтворення себе як особистості й професіонала. Тому особистісно орієнтований підхід в освіті є засобом формування професійної самореалізації особистості в майбутній діяльності у контексті допомоги їй у визначенні життєвих перспектив, підтримки індивідуальних векторів, прагнень, нахилів, спрямованості на саморозвиток та самовдосконалення в професійній діяльності.

Література:

1. Антонова О. Є. Базові знання з педагогіки: становлення, розвиток, технологія формування : монографія. Вид. 2-ге, допов. Житомир : Житом. держ. ун-т, 2004. 276 с.
2. Барановська Л. В. Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки студентів у технічних вищих навчальних закладах. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/download/2134/2125>
3. Гузій Н. В. Людянимірність методологічної бази педагогічного професіоналізму як запорука успішної розбудови особистісно зорієнтованої освіти. *Наук. вісн. Мелітоп. держ. пед. ун-ту*. 2013. № 2 (11). С. 53–60.
4. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії : навч. посіб. для вчит., асп., студ. серед. та вищ. навч. закл. Київ : Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
5. Машкіна Л. А. Теоретичні засади особистісно орієнтованого навчання у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол. : Т. І. Суцєнко (голов. ред. та ін.]. Запоріжжя, 2013. Вип. 28 (81). С. 535–540.
6. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кікєтенко, О. М. Любарська та ін. Київ : А.С.К., 2001. 256 с.
7. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. Москва : Сентябрь, 1996. 96 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-259-3-24>

EDUCATIONAL SPACE IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL**ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Mykytenko M. V.

*Postgraduate Student at the Department
of Pedagogy Kryvyi Rih State
Pedagogical University
Kryvyi Rih, Ukraine*

Микитенко М. В.

*аспірантка кафедри педагогіки
Криворізького державного
педагогічного університету
м. Кривий Ріг, Україна*

Започатковані Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на